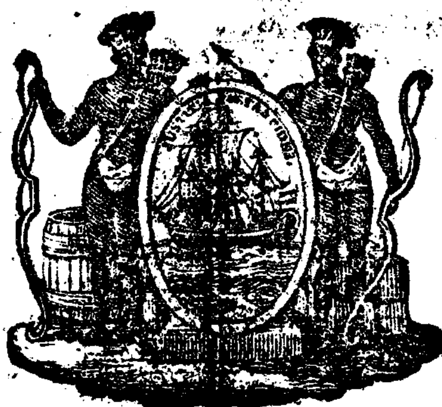
N°. 83. A°. 1838.

WOENSDAG, den 17den OCTOBER.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

Buitenlandsche Nieuwstijdingen.

Extracten uit de NEDERLANDSCHE COURANTEN, *tot en met den* 20sten *Augustus* 1838.

Nederlanden.

— HELDER, 19 Julij. Heden morgen omstreeks vijf ure, verkondigden salvo's uit het geschut van de batterij *Kaaphoofd*, van Zr. Ms. stoomschip Curaçao, het wapperen der vlaggen van Zr. Ms. schepen van Oorlog, andere particuliere Vaartuigen en van 's Rijks en Plaatselijke Gebouwen, het binnenzeilen van Zr. Ms. Oorlogsfregat Bellona, kommandant kapitein ter zee Arriens, aan welks boord zich bevond Z. K. H. Prins Hendrik.

Bij het aan wal stappen, werd Z. K. H. door de maritime, burgerlijke en militaire autoriteiten verwelkomd, die het genoegen hadden, Hoogstdenzelven in volkomene gezondheid te ontmoeten. Z. K. H. is onmiddelijk daarna naar 's Gravenhage vertrokken, alwaar gewis Hoogstdeszelfs aankomst na eene zoo belangrijke reis, met vurig verlangen wordt verbeid.

'S GRAVENHAGE, 19 Julij. Gisteren ontving men alhier door den telegraaf de heugelijke tijding van Vlissingen, dat Zr. Ms. fregat Bellona, kapt. Arriens, waarmede Z. K. H. prins Willem Frederik Hendrik uit Oost-Indie terug verwacht werd, aldaar was geseind; dat alles wel aan boord was, en dat het schip den togt naar Texel voortzette. Ten gevolge van dit berigt, begaf Z. K. H. prins van Oranje zich dezen nacht van Tilburg herwaarts, om zijnen jongsten zoon te ontvangen. Tusschen vier en vijf ure dezen namiddag, kwam de jeugdige prins, met den kapitein Arriens, van den Helder, in den besten welstand op het paleis in het Bosch aan, alwaar de leden der koninklijke familie, welke zich in deze residentie bevinden, ter maaltijd vereenigd waren. Men kan zich ligtelijk een denkbeeld vormen van de wederzijdsche vreugde, maar ook tevens van de aandoening, die bij deze ontmoeting, na zulk eene langdurige afwezigheid, en na zoodanig eene treffende gebeurtenis, als het overlijden van H. M. de koningin, onder de leden van het koninklijk geslacht zal geheerscht hebben. Omstreeks October des jaar 1836 heeft Z. K. H. het vaderland verlaten en is alzoo een en twintig maanden uitlandig geweest.

— Heden morgen heeft Z. K. H. de Prins van Oranje met Hoogstdeszelfs jongsten zoon prins Frederik Hendrik, prins Alexander en prinses Sophia de godsdienst in de Kloosterkerk bijgewoond onder het gehoor van den weleerw. heer, predikant Huydecoper, die op eene treffende wijs de Voorzienigheid gedankt heeft voor de bewaring van den jeugdigen prins gedurende zijnen langdurigen togt en voor zijne behoudene terugkomst in het vaderland.

— Naar men verneemt is Zr. Ms. stoomschip Phoenix, liggende te Helvoetsluis en gekommandeerd wordende door den Kapitein-Luitenant ter zee le Jeune, tot het doen eener reize naar de Oost-Indie bestemd geworden. Tot het vertrek derwaarts, zal hetzelve onverwijld in gereedheid worden gebragt. Voorts zijn van af 1o. Augustus, in dienst gesteld Zr. Ms. brikken Panter en Vliegende Visch, respectivelijk liggende te Helvoetsluis en te Amsterdam; zullende het bevel daarover worden opgedragen, voor zoo veel betreft de brik de Panter, bemand met 100 koppen, aan den kapitein-luitenant ter zee L. J. de Vriese, en wat aangaat de brik de Vliegende Visch, bemand met 60 koppen, aan den luitenant ter zee van de eerste klasse D. J. baron Rengers.

— Uit berigten van de Kaap de Goede Hoop blijkt, dat de Oud - Hollandsche Kaapsche boeren, in de buitendistricten der Kolonie gevestigd, zich belemmerd vindende door de laatste verordeningen op den slavenstand, ontevreden over de geringe en weinig afdoende bescherming, welke zij van den kant der Britsche overheden genoten, tegen de roofzucht hunner naburen, het besluit hebben genomen, om ten getale van niet minder dan 5 à 6000 zielen, het land hunner vaderen te verlaten, zich aan het gezag der Britsche regering te onttrekken, en zich dieper in het land, in tot dusverre onbebouwde, maar vruchtbare streken te vestigen. De gezamenlijke uitgewekenen hebben Piet Retief, veldheer van den Winterberg, als hunnen gouverneur benoemd, en deze man, die wel voor dergelijke betrekking berekend schijnt te zijn, heeft dadelijk eenige algemeene verordeningen voor de nieuwe kolonie uitgevaardigd. De nieuwe maatschappij had zich in Mei jl. aan den zamenloop der twee takken van de Vetrivier nedergeslagen met 1000 wagens, terwijl hare weerbare magt niet minder dan 1600, meestal zeer dappere, geharde en geoefende manschappen opleverde. In Junij zoude in deze wildernis de eerste steen worden gelegd van eene stad, welke den naam van Nieuw-Amsterdam zoude voeren. De gouverneur had met de omliggende opperhoofden een verdrag gesloten, en zoude 500 man afzenden, om zich ook met het gevreesde opperhoofd der Kaffers, Moselekatze, te verstaan, of denzelven te bevechten en te verjagen. — De Britsche overheden duchtten echter, dat de emigranten op den duur niet tegen de overmagt der wilden bestand zouden zijn, en zich alsdan hun besluit bitter zouden beklagen.

De bovenstaande berigten loopen tot den 15den Mei. — In te Londen ontvangene tijdingen van de Kaap de Goede Hoop van 20 Mei, wordt gewaagd van eene nederlaag van Retief, in een gevecht met het Kaffersche opperhoofd Dingaan, en van eene daarop gevolgde nederlaag van ruim 300 uitgewekene boeren, onder Pieter Wys en Potgieter, in een gevecht met het opperhoofd Zoolus. Ten gevolge van dien, zouden de uitgewekenen door Diengaan omsingeld zijn, en bijstand van den naastbijgelegenen Britschen militairen post verlangd hebben.

AMSTERDAM, 13 Augustus. De terugroeping van onzen zaakgelastigde uit Parijs, over welke aangelegenheid zich de meeste Fransche dagbladen thans bezig houden, geeft hun tevens aanleiding om, zoowel tegen den Heer Fabritius als tegen onze regering, zich op de hatelijkste wijze uit te laten. Wij ontvangen, des betreffende, heden morgen uit eene echte bron de volgende belangrijke mededeeling, op welke wij de bijzondere aandacht onzer lezers te meenen te moeten vestigen:

»PARIJS, 11 *Augustus* 1838.

Onze regering heeft zich zelve vastgezet. Zekere Chaltas, die, let wel, noch ambtenaar van den Staat, noch in eenige publieke betrekking hoe genaamd is, bie le aan den zaakgelastigden uw's Konings ter koop aan zeer gewigtige documenten, waarvan de kennis voor Holland van het hoogste belang is. Wie twijfelt er aan of de Heer Fabritius niet verpligt was dat aanbod aan te nemen? Welk diplomaat zou in zijne geval anders hebben gehandeld? Want, hier had, van zijne zijde, geen omkooping van rijksambtenaren, geene poging tot verleiding plaats van personen in dienst der Fransche regering. Thans laat ons ministerie, na eerst in den *Moniteur* te hebben verklaard dat er geene ontrouw van wege de beambten van het departement van buitenlandsche zaken gepleegd was, door deszelfs halfofficiele dagbladen het gerucht verspreiden, dat Chaltas een vervalscher en de Heer Fabritius *dupe* is, en dat *alle* de door dezen gekochte stukken, door eerstgenoemden vervaardigd waren. Maar in dat geval, — zegt hier ieder die een grein gezond verstand heeft, — kan ons bestuur onmogelijk het regt hebben gehad om zich de zaak aan te trekken, veel min om, strijdig met het volkenregt, de Heer Fabritius te gebieden Parijs te verlaten, hetgeen alleen kon te pas komen, ingeval men Holland den oorlog had verklaard. Er moet dus iets anders achter, die zaak schuilen, zoo hoort men hier algemeen aanmerken. Inderdaad, sedert eenen geruimen tijd vermoedde onze regering, dat de Heer Fabritius, die uw land getrouw en met ijver dient, in het bezit was geraakt van staats geheimen, nopens de Belgische zaken, die het helderste daglicht verspreiden over de bedoelingen van Frankrijk met opzigt tot de *nationaliteit* van dien *onafhankelijken* staat, en die ons ministerie in zeer groote moeijelijkheden kan wikkelen met meer, dan een van Frankrijks bondgenooten. Om nu dat vermoeden tot klaarheid te brengen, nam men zijne toevlugt tot een van die prijzenswaardige middelen, waarvan men het geheim, met zoo vele andere aardigheden van de policie van Napoleon geërfd heeft. Er geschiedde *huisbraak* bij den Heer Fabritius, wiens goud, — dan genoeg — onaangeroerd bleef, doch wiens papieren gestolen werden. Hierin vond men het bewijs van hetgeen men vreesde. Nu was in de eerste oogenblikken goede raad duur. Maar wij hebben hier lieden die niet voor een enkel gat te vangen zijn. Men kende nu den man die de stukken geleverd had, en kocht dezen om, ten einde inderdaad eenige valsche documenten te vervaardigen, zich daarna te laten arresteren, en vervolgens te verklaren, dat alle de door hem aan den Heer Fabritius verkochte staatsstukken door hem vervaardigd waren. Ik behoef u niet te zeggen uit welke fabrijk nu ook gekomen zijn de brieven bij den gearresteerde gevonden, en die men voorgeeft dat aan dezen door den Heer Fabritius zouden geschreven zijn. Hierdoor heeft men zich wel is waar eenigzins gered met opzigt tot den inhoud dier stukken, welke men nu aan alle de vreemde Hoven die er belang bij hebben, als verdicht doet voorkomen; maar men heeft vergeten, dat om aan die fabel ingang te verschaffen, men zich het geval niet verder had behooren aan te trekken; men had

met de voorgewende ligtgeloovigheid van den Heer Fabritius den draak moeten steken; hem door de *Figaro* laten bespotten; door de *Charivari Caricaturiseren;* ja, door Scribe eene vaudeville op hem laten maken. Op deze wijze ware de list misschien gelukt, ten minste in het oog des publieks, maar thans bevroedt elk een zeer gemakkelijk, dat niet de Hollandsche zaakgelastigde maar ons ministerie de *dupe* is geweest, en dat wraakzucht en gekwetste eigenliefde het ongehoorde gedrag, jegens den Heer Fabritius gehouden, hebben ingegeven. Dit gedrag is zoo zeer in strijd met de bewering, dat men aan dien diplomaat *niets dan valsche* stukken zou hebben geleverd, dat hierdoor, gelijk ik bij den aanvang dezes zeide, onze regering zich zelve schaakmat heeft gezet.

»Intusschen is dit zeker, dat er van de zijde des Heeren Fabritius geene daad is gepleegd waarvoor zich een diplomaat behoeft te schamen, en ik meen ook wel te weten, dat uwe regering dit aan ons Kabinet heeft doen opmerken, met bijvoeging, dat, indien men den Heer Fabritius door iemand anders doet vervangen, zulks alleen geschiedt om aan het Fransche gouvernement een nieuw bewijs te geven, hoe veel prijs men er op stelt met hetzelve op eenen vriendschappelijken voet te blijven, en dat men alzoo bij het Hof der Tuilerien geen minister wil blijven accrediteren, op wien dat Hof vermeent redenen te hebben van ontevreden te zijn."

De bovenstaande berigten aan onze lezers mededeelende, kunnen wij niet nalaten nog eenige aanmerkingen daarbij te voegen, bepaaldelijk met opzigt tot de handelwijze door het Fransche ministerie in dezen gehouden. Indien het bewijsbaar is namelijk door echte, geenszins door valsche uit de fabriek der Fransche politie voortkomende brieven en bescheiden des Heeren Fabritius, dat deze zich door omkooping of verleiding van rijks ambtenaren heeft zoeken meester te maken van staatsgeheimen, dan zullen wij, — en zoo denkt voorzeker ook onze regering en elk regtgeaard Nederlander, — de eerste zijn om de handelwijze van dien gezant op het sterkste af te keuren, ja te verfoeijen. Maar kan dit bewijs van zoodanige onzedelijke daad niet geleverd worden, dan had het Fransche ministerie moeten zorgen, dat men in deszelfs half-officieel orgaan (*Journal des Debats*), den Heer Fabritius niet van onregtschapenheid (*déloyauté*) beschuldigde, en in Engelsche en andere nieuwspapieren te laten verspreiden, dat men den zaakgelastigde van een met Frankrijk bevriend souverein gelijk een nietswaardig booswicht het land had ontzegd, alvorens hij nog door den vorst dien hij vertegenwoordigde was terug geroepen. Of zou zelfs het koopen van, door een ambteloos burger aangeboden, staatspapieren, in het oog der Fransche regering een misdrijf ja eene onregtschapene daad wezen? Wij wenschen van harte dat onder het voorzitterschap des Graven Molé, zoodanig stelsel van kieschheid en naauwgezetheid tot grondregel des bestuurs moge worden aangenomen, en vruchtrijke gevolgen hebben Dat zal zeer weldadig werken en voor Frankrijk en voor vreemde Staten. Voor Frankrijk, doordien het budget van geheime uitgaven (*fonds secrets*), met vrij wat millioenen zal kunnen verminderd worden; — voor vreemde Staten, aan welke daardoor ook veel moeite en geld zal bespaard worden, die zij thans moeten aanwenden om een waakzaam oog te houden op dat legioen van Fransche spionnen die onder allerlei gedaanten en voorwendsels Europa doorkruisen en geen middel, van welken aard men het zich ook kan voorstellen, onbeproefd laten, om zich van staatsgeheimen meester te maken. Of denkt men te Parijs, misschien, dat men de vreemden maar zoo gemakkelijk om den tuin kan leiden en dat dezen niet weten wie zich verschuilen achter de verschillende maskers die zich aan hen vertoonen? Heden is het een zendeling van Hendrik den Vden, of van de Hertogin van Berry, die men op ons afzend; morgen een veroordeeld en voortvlugtig republikein, die bij het klooster van *St. Merry* gestreden, of aan de zamenzwering van de *Rue des Prouvaires* deel genomen heeft; dan eens reisbedienden, die des morgens in koffijhuizen een aantal anecdotes tegen Lodewyk Philippus en deszelfs Ministers uitkramen, en des nachts in het hotel des Franschen gezants insluipen om rapport te maken of instructien te ontvangen; nu weder Industrielen, welke actionnarissen zoeken voor te graven kanalen, die nooit gegraven zullen worden, doch die tot voorwendsel dienen, om de topographie op te maken van vreemde streken, waar langs eenmaal wederom Fransche legers Europa zullen kunnen overstroomen. In een woord: Groote Heeren, galante Dames, Lovelaces, kooplieden, militairen, fabrikanten, en wat niet al, wordt uit Parijs geëxpedieerd om die ligtgeloovige Duitschers, *ces bonnes bêtes d'Hollandais*, gelijk men ons noemt, bij den neus te leiden en onder eenen geleenden naam en valsch voorgeven de rol van spion te vervullen. Zulke zendelingen maken soms aan de regeringen van andere Staten al vrij wat spels, want de onbeschaamdheid en onkieschheid dier intriganten gaat alle geloof te boven. Heeft dus de graaf Molé besloten hieromtrent een ander stelsel dan zijne voorgangers te volgen, wij mogen het gaarne lijden, ja verheugen er ons over, maar zoo lang men op den tegenwoordigen voet blijft voortgaan, heeft men geene bevoegdheid om zoo veel ophefs te maken van een feit, dat, ofschoon onze regering er den Heer Fabritius in geenen deele toe gemagtigd had, aan dezen echter niet als iets onregtschapens kan aangewreven worden. Wij, en meer dan een dagblad in ons land zouden, ware het noodig, hieromtrent nog wel meer kunnen zeggen, maar wij hopen dat ons bescheiden stilzwijgen tot eene voldoende les zal verstrekken aan hen, die den eerlijken en achtenswaardigen Fabritius zoeken te verderven, omdat hij zijnen vorst te getrouw gediend heeft.

Advertentien.

Scheepstijdingen.

Binnengekomen.

Den 12den dezer, het Schip *de Goede Verw.*, Kapt. C. Zaal, van Amsterdam hebbende 50 dagen reis; Passagiers: de Heer F. F. J. Rothe en Echtgenoote, de Heeren Julis Picard, Eduard Köll en Cornelis Bernardus van Herwaarden.

Den 13den, het Schip *Minerva*, Kapt. J. Kiers, van Rotterdam; hebbende 56 dagen reis.

Den 14den, het Schip *de Jonge Willem*, Kapt. G. van Medevoord, van Amsterdam, hebbende 58 dagen reis; Passagiers: Mejufvrouw S. H. Bra.., de Heeren J. J. Evers, C. A. Werger en J. Fuchs.

Uitgeklaard.

Den 16den dezer, de Nd. Am. Brik *Hibernia*, Kapt. C. Saunders, naar New-York; lading: 2.. vaten Melassie.

In Helvoetsluis Gearriveerd:

Den 30sten Julij, Z. M. Transport-Schip *DORDRECHT*, Kapitein Luitenant KOOP.

Te Paramaribo ter Boekdrukkerij van BOON & Co.